

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

تحولات و تحلیل‌ها در خصوص یمن:

ابعاد سیاسی و حقوق بشری (۸)

گزارش راهبردی ۹۶/۴۱

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

آذر ۱۳۹۶

۹۶۰۹۰۴۱

در این گزارش تحولات صحنه بحران یمن در هفته سوم آذرماه ۱۳۹۶، همچنین تحلیل‌ها، بررسی‌ها، دیدگاه‌ها و پژوهش‌های تعدادی از رسانه‌ها و نهادهای مطالعاتی و تحقیقاتی غربی و عربی^۱ در خصوص جنگ یمن مورد بررسی قرار گرفته است. محورهای مهم این بررسی به صورتی خلاصه به شرح زیر است:

الف) تحولات صحنه

*یمن

- ۱- حمله یگان موشکی ارتش یمن و انصارا... در روز یکشنبه ۱۹ آذر ۱۳۹۶، به مواضع شبه نظامیان ائتلاف سعودی در استان شبوه در جنوب یمن؛
- ۲- کشته شدن شماری از نظامیان سعودی و همپیمانان آنها طی عملیات نظامی ارتش و کمیته‌های مردمی یمن در مناطق نجران، جیزان و عسیر در روز پنج‌شنبه ۱۶ آذر ۱۳۹۶؛

^۱ شبکه الجزیره؛ دیدبان حقوق بشر؛ سازمان بهداشت جهانی؛ خبرگزاری رویترز؛ روزنامه نیویورک تایمز (New York Times)؛ نشریه فارین پالیسی (Foreign Policy)؛ شورای روابط خارجی (Council on Foreign Relations)؛ سازمان پزشکان بدون مرز؛ شبکه خبری - تحلیلی بلومبرگ (Bloomberg)؛ چتم هاوس، مؤسسه سلطنتی امور بین‌الملل (Chatham House, The Royal Institute of International Affairs)؛ گروه بحران‌های بین‌المللی (International Crisis Group)؛ مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی (Center for Strategic and International Studies)؛ مؤسسه سیاست خاور نزدیک واشنگتن (The Washington Institute for Near East Studies)؛ مؤسسه اسوشیتدپرس؛ مؤسسه بروکینگز (Brookings Institution)؛ روزنامه هآرتس؛ روزنامه گاردین (The Guardian)؛ مؤسسه کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس) در واشنگتن (The Arab Gulf States Institute in Washington)؛ روزنامه واشنگتن‌پست (The Washington Post)؛ شورای روابط خارجی اروپا (European Council on Foreign Relations)؛ سایت تحلیلی المانیور (Al-Monitor)؛ روزنامه انگلیسی اکونومیست (The Economist)؛ سایت تحلیلی آینده‌های ژئوپلیتیک (Geopolitical Futures)؛ نشریه تحلیلی آتلانتیک (The Atlantic)؛ سایت تحلیلی میدل‌ایست آی (Middle East Eye)؛ سایت تحلیلی سایفر بریف (The Cipher Brief)؛ سایت تحلیلی نشنال (The National)؛ سایت تحلیلی ایران وایر (Iran Wire)؛ سایت خبری فرانس ۲۴ (France 24)؛ شبکه خبری ان.بی.س. (NBC)؛ سایت گالف ۲۰۰۰ وابسته به دانشگاه کلمبیا (Gulf 2000, Columbia University).

۳- اظهارات مقامات دولت نجات ملی یمن، در روز پنج‌شنبه ۱۶ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر توقیف مقادیر زیادی طلا، نقره و پول در منزل رئیس‌جمهور پیشین این کشور و تحویل آن به بانک مرکزی صنعا، همچنین تحویل سلاح‌ها و تجهیزات توقیف شده به وزارت دفاع یمن؛

۴- بمباران توپخانه‌ای گسترده و شلیک ۵ موشک از نوع مشابه «زلزال ۱» توسط نیروهای ارتش و کمیته‌های مردمی یمن به مواضع و پایگاه‌های ائتلاف عربستان در جنوب صحرای میدی، در روز چهارشنبه ۱۵ آذر ۱۳۹۶ و از این رو کشته و زخمی شدن ده‌ها نفر از شبه‌نظامیان سعودی و انهدام ۴ خودروی نظامی متعلق به آنها در جریان این حمله؛

۵- اظهارات صالح الصماد، رئیس شورای سیاسی عالی یمن، در روز چهارشنبه ۱۵ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر اطمینان بخشیدن به تمامی طیف‌های سیاسی این کشور، به ویژه حزب کنگره ملی، در خصوص ارتباط میان مشکلات اخیر موجود در صنعا به «شبه‌نظامیان خیانت‌کار» و عدم تأثیر آن بر روند همکاری میان آنها، دعوت از تمامی طرف‌ها، طیف‌ها و احزاب ملی یمن برای گفتگو و توافق، درخواست وی از تمامی کارکنان دولتی یمن برای تداوم کار و مشاغل خود، تأکید بر وقوع تغییرات مهم در سطوح خدماتی، اداری و مالی حکومت یمن، قدرتمندتر و کارآمدتر شدن نهادهای نظامی و لزوم انجام اقداماتی برای تحقق پیروزی و برقراری مجدد امنیت و ثبات در تمامی مناطق این کشور، در راستای توقف درگیری و محاصره و حل و فصل سیاسی عادلانه این بحران.

Organization for Defending Victims of Violence

*عربستان

۱- وقوع درگیری‌های شدید میان شبه‌نظامیان وابسته به ائتلاف سعودی با نیروهای ارتش یمن در روزهای جمعه، شنبه و یکشنبه ۱۷، ۱۸ و ۱۹ آذر ۱۳۹۶، در جنوب استان الحدیده و به دست آوردن برخی موفقیت‌ها در پیشروی در این مناطق و محاصره آنها با پشتیبانی

نیروی هوایی عربستان، از یک سو و گزارش‌هایی مبنی بر تغییر روند این نبرد به سود ارتش یمن و نیروهای کمیته‌های مردمی وابسته به انصارا... و آزاد کردن بندر «الحیمه» واقع در شمال شهر الخوخه از سوی این نیروها و همچنین قطع کردن دسترسی شبه‌نظامیان ائتلاف سعودی به خط ساحلی شرق یختل در استان تعز، از سوی دیگر؛

۲- کشته و زخمی شدن دست‌کم ۲۶ شهروند یمنی در حملات جنگنده‌های عربستان به منطقه «شعبان» در شهر «رازح»، منطقه «بنی معاذ» در شهر «سحار» در استان «صعده»، مناطق «طیبه الاسم» و «الفرع» در شهر «کتاف» در استان صعده، منطقه «آل صبحان» در شهر «باقم»، منطقه «الغور» در شهر مرزی «غمر»، منطقه «الظفیر» در شهر «میین»، منطقه «الصوامل» در شهر «مستبا» و «شحه»، مناطق شهر نهم در استان صنعا، شهر صرواح در استان مأرب و مناطق الشرفه و الشبکه در نجران، در روزهای جمعه و شنبه ۱۷ و ۱۸ آذر ۱۳۹۶؛

۳- تشدید بمباران ائتلاف سعودی در یمن و حمله به منزل علی عبدا... صالح در روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه ۱۴ و ۱۵ آذر ۱۳۹۶: حملات هوایی شدید جنگنده‌های ائتلاف سعودی به منزل صالح در منطقه «الکُمیم» در جنوب صنعا، یکی از مقرهای حزب صالح (حزب المؤتمر) در خیابان «الجزائر»، یک آکادمی نظامی در شمال صنعا، همچنین دو شهرستان «حرض» و «میدی» در استان حجه (شمال غرب یمن) و هم‌مرز با عربستان، بیمارستانی در استان حجه و منطقه «یختل» در شهرستان «المخا» در جنوب «تعز» در جنوب غرب یمن؛

Organization for Defending Victims
of Violence

۴- بیانیه هیأت وزیران عربستان سعودی، به ریاست پادشاه این کشور، در روز چهارشنبه ۱۴ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر توصیف انصارا... یمن به مثابه (به ادعای این بیانیه) «گروه تروریستی فرقه‌گرای مورد حمایت ایران»، ابراز امیدواری در مورد رهایی هر چه زودتر یمن از (به ادعای این بیانیه) تهدیدهای این گروه، پافشاری عربستان بر برقراری ثبات و امنیت در یمن، درخواست عربستان از این کشور برای بازگشت به دامان کشورهای عربی

و ابراز نگرانی از شلیک موشک‌های بالستیک از سوی انصارا... به سمت عربستان، به مثابه یک تهدید امنیتی منطقه‌ای و عاملی برای طولانی‌تر شدن جنگ.

*شورای همکاری خلیج فارس

- اظهارات صباح الاحمد الجابر الصباح، امیر کویت، در سی و هشتمین نشست اجلاس سران شورای همکاری خلیج (فارس) در روز سه‌شنبه ۱۴ آذر ۱۳۸۶، مبنی بر درخواست وی از جنبش انصارا... برای گوش فرادادن به تقاضای جامعه جهانی در راستای دستیابی به حل سیاسی بحرآن یمن از طریق گفت و گوی جدی، لزوم حل و فصل بحرآن یمن با اتکاء به سه مرجع، شامل طرح کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس و سازوکارهای اجرایی آن، قطعنامه‌های شورای امنیت، به ویژه قطعنامه ۲۲۱۶ و نتایج گفت و گوی ملی؛ دغدغه کشورهای عربی در خصوص (به ادعای وی) عدم پابندی ایران به ضوابط و قوانین بین‌المللی روابط میان کشورها، شامل رعایت حسن همجواری، احترام به حاکمیت کشورها و عدم مداخله در امور آنها و عدم تحقق ثبات و امنیت در منطقه در صورت تداوم این رفتار از سوی ایران و قدردانی وی از تلاش‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی ائتلاف عربی به رهبری عربستان در حمایت از عبدربه منصور هادی و «کمک‌های انسان‌دوستانه» عربستان به مردم این کشور.

Organization for Defending Victims
of Violence

*اتحادیه عرب

- اظهارات احمد ابوالغیط، دبیرکل اتحادیه عرب، در روز سه‌شنبه ۱۴ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر (به ادعای وی) «جنایتکار بودن نیروهای انصارا... یمن» و احتمال تشدید ناامنی‌ها در یمن به دلیل ترور علی عبدا... صالح توسط شبه‌نظامیان حوثی.

* آمریکا

۱- انتشار بیانیه توسط کاخ سفید در روز شنبه ۱۸ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر متهم کردن ایران به «تسلیح، مشاوره و تقویت اقدامات خشونت‌آمیز حوثی‌ها»، محکوم کردن اعضای جنبش انصارا... به (به ادعای این بیانیه) «سرکوب وحشیانه» رقبای سیاسی خود در صنعا، حملات موشکی به عربستان سعودی و امارات و کشته شدن علی عبدا... صالح، همچنین ابراز نگرانی از تشدید خشونت‌ها در یمن، درخواست از تمامی طرف‌ها برای توقف خشونت‌ها، احیاء گفت‌وگوهای سیاسی و پایان‌دادن به رنج مردم یمن، صدور مجوز از سوی ائتلاف تحت رهبری عربستان سعودی جهت ورود کمک‌های بشردوستانه و کالاهای تجاری، از جمله سوخت، از طریق بنادر یمن به این کشور و تأکید بر حل و فصل این بحران بر اساس قطعنامه‌های شورای امنیت و مذاکرات سیاسی؛

۲- اظهارات رکس تیلرسون، وزیر امور خارجه آمریکا، در روز جمعه ۱۷ آذر ۱۳۹۶، در یک کنفرانس خبری مشترک با همتای فرانسوی خود، مبنی بر انتقاد از اقدامات منطقه‌ای اخیر عربستان سعودی و درخواست از ریاض برای با ملاحظه و سنجیده‌تر عمل کردن در مورد مسائل منطقه، از جمله تعامل با قطر، مدیریت جنگ یمن (پایان کامل محاصره یمن و بازگشایی همه بنادر این کشور) و وضعیت لبنان و در نظر گرفتن پیامدهای اقدامات خود؛

۳- معرفی طرحی قانونی توسط دو نماینده کنگره آمریکا (ایلینا راس - لنینن^۲، رئیس کمیته فرعی خاورمیانه و شمال آفریقا و تد پو^۳، رئیس کمیته فرعی تروریسم، منع اشاعه و تجارت در مجلس نمایندگان آمریکا) در روز جمعه ۱۷ آذر ۱۳۹۶، با نام HR 4603 یا «قانون تحریم‌ها برای پاسخگو کردن انصارا... و ایران در سال ۲۰۱۷» مبنی بر متهم کردن ایران به (به ادعای این طرح) «فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده در یمن» و نقض قطعنامه شماره ۲۲۱۶ شورای امنیت سازمان ملل متحد به دلیل حمایت از حوثی‌ها و لزوم اعمال تحریم از

² Ileana Ros-Lehtinen

³ Ted Poe

سوی رئیس‌جمهور آمریکا علیه افراد و یا سازمان‌های حامی ایران در پشتیبانی مالی و یا تکنولوژیکی از اعضای جنبش انصارا... یمن؛

۴- نشر گزارشی^۵ در روز جمعه ۱۷ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر وجود قطعات آمریکایی (علاوه بر قطعات ایرانی) در موشک مورد استفاده از سوی حوثی‌ها برای حمله به فرودگاه بین‌المللی «خالد ملک» ریاض؛

۵- درخواست دانلد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا از عربستان، در روز پنج‌شنبه ۱۶ آذر ۱۳۹۶، برای پایان بخشیدن به محاصره یمن و صدور مجوز برای اجازه ورود غذا، سوخت، آب و دارو برای مردم نیازمند این کشور؛

۶- ممانعت تاد یانگ^۶، نماینده جمهوری خواه سنای آمریکا، در روز دوشنبه ۱۳ آذر ۱۳۹۶ از تأیید صلاحیت گزینه وزارت خارجه برای سمت مشاور حقوقی این وزارتخانه، با هدف اعمال فشار بر دولت دانلد ترامپ برای رفع محاصره یمن توسط عربستان سعودی و صدور مجوز برای ورود کمک‌های بشردوستانه به این کشور.

*اروپا

۱- ابراز نگرانی شدید سخنگوی وزارت امورخارجه فرانسه در روز سه‌شنبه ۱۴ آذر ۱۳۹۶، درخصوص تشدید بحران در یمن و درخواست وی برای استقرار آتش‌بس فوری و دائم در این کشور، به منظور جلوگیری از تشدید اوضاع و گسترش ناآرامی‌ها، حمایت از غیر نظامیان، باز شدن مسیرها به منظور کمک‌رسانی غذایی و دارویی و دسترسی کامل به

^۴ این طرح برای قانونی کردن دستور اجرایی شماره ۱۳۶۱۱، تنظیم شده است که در تاریخ ۱۶ ماه مه سال ۲۰۱۲ از سوی اوباما و در جریان اعلام وضع اضطراری ملی برای مقابله با تهدید صلح، امنیت و ثبات یمن صادر شد.

^۵ <http://foreignpolicy.com/2017/12/08/u-n-panel-finds-evidence-of-iranian-hardware-in-yemeni-rebels-missile-and-american-middle-east-iran-saudi-arabia-human-rights-blockade-white-house/>

^۶ Todd Young

مردم یمن و احترام گذاردن تمامی طرف‌ها به این مهم، بازگشت سریع و بدون قید و شرط همه احزاب و گروه‌های یمنی به میز مذاکره و حل و فصل این بحران از طریق گفتگو و تأکید بر حمایت همیشگی فرانسه از فرستاده ویژه سازمان ملل متحد در امور یمن؛

۲- درخواست وزارت خارجه انگلیس و بوریس جانسون، وزیر خارجه این کشور در روز سه‌شنبه ۱۴ آذر ۱۳۹۶، از تمامی طرف‌های یمنی برای حفظ خویشتن‌داری خود، پرهیز از اعمال هرگونه خشونت و افزایش تلاش‌ها برای حل سیاسی بحران یمن پس از کشته شدن علی عبدا... صالح؛

۳- اظهارات زیگمار گابریل، وزیر خارجه آلمان در روز دوشنبه ۱۳ آذر ۱۳۹۶، در پاریس و در دیدار با همتای فرانسوی خود در خصوص اوضاع یمن به عنوان «بدترین فاجعه انسانی حال حاضر جهان»، ابراز نگرانی در خصوص وخیم‌تر بودن وضعیت مردم یمن حتی، در مقایسه با وضعیت آوارگان روهینگایی‌ها در بنگلادش و تأکید وی بر چالش‌های حاصل از درگیری‌ها میان گروه‌های حامی عربستان و (به ادعای وی) گروه‌های حامی ایران در یمن، برای نحوه رساندن کمک‌های بشردوستانه به مردم.

*سازمان ملل متحد

۱- ارائه گزارشی محرمانه از سوی آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل، در روز جمعه ۱۷ آذر ۱۳۹۶، به شورای امنیت مبنی بر شباهت ساختاری موشک‌های شلیک شده به عربستان و لزوم انجام تحقیقات بیشتر درباره ادعای واشنگتن و ریاض در خصوص تدارک آن‌ها از سوی ایران؛

۲- اظهارات آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد، در روز یکشنبه ۱۹ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر لزوم پایان دادن (عربستان و امارات) به «جنگ بیهوده» در یمن، ابراز امیدواری در خصوص وارد آوردن فشار از سوی دولت آمریکا به عربستان برای کاهش بحران انسانی مردم یمن و متوقف ساختن محاصره فرودگاه صنعا و بنادر این کشور و تأکید بر لزوم دستیابی به یک راه‌کار سیاسی برای پایان دادن به این بحران؛

۳- ابراز نگرانی شدید شورای امنیت سازمان ملل متحد در روز چهارشنبه ۱۵ آذر ۱۳۹۶، در خصوص تحولات اخیر یمن و دعوت از تمامی طرف‌های یمنی برای از سرگیری گفتگوهای سیاسی، همچنین دعوت اسماعیل ولد الشیخ، نماینده ویژه سازمان ملل در امور یمن، از تمامی طرف‌های این بحران به خویشتن‌داری و خودداری از اقدامات تحریک آمیز و تأکید وی بر لزوم پایبندی آن‌ها به وظایف خود مطابق با قوانین بین‌المللی و حقوق بشر.

*ابعاد انسانی و حقوق بشری بحران

۱- گزارش سازمان بهداشت جهانی در روز یکشنبه ۱۹ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر جان باختن ۳۲ نفر از شهروندان یمن طی هفته‌های اخیر، بر اثر شیوع بیماری دیفتری و شناسایی ۲۶۲ مورد مشکوک ابتلا به این بیماری (اکثراً کودکان)؛

۲- بیانیه کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در روز یکشنبه ۱۹ آذر ۱۳۹۶، مبنی بر درخواست از طرف‌های درگیر در جنگ برای توجه به جان غیرنظامیان، با اتخاذ تمامی تدابیر ممکن و با توجه به تشدید جنگ در سواحل دریای سرخ و مناطق پرجمعیت مسکونی، صدور مجوز برای عبور ایمن افراد مایل به خروج از این مناطق و ابراز نگرانی در خصوص تخریب زیرساخت‌های حیاتی منطقه، از جمله شبکه‌های آبرسانی و برق، با توجه به ادامه شیوع وبا؛

۳- ابراز نگرانی رئیس سازمان پزشکان بدون مرز در یمن، در روز جمعه ۱۷ آذر ۱۳۹۶، از شرایط اسفناک این کشور، از هم پاشیدگی کامل سیستم بهداشت و سلامت در یمن، ممانعت از ورود کمک‌های انسان‌دوستانه به این کشور و از این رو وخیم‌تر شدن اوضاع مردم آن، نیاز دوسوم مردم یمن به واردات مواد غذایی و سایر کمک‌های بشردوستانه، عدم پرداخت دستمزد پزشکان و پرستاران به مدت یک سال، تخریب بسیاری از بیمارستان‌ها و

عواقب وخیم درگیری‌های اخیر برای وضعیت این بیمارستان‌ها، عواقب تحریم‌های عربستان برای اقتصاد این کشور و افزایش هزینه‌های پزشکی؛

۴- درخواست جیمی مک‌گولدریک^۷، مسئول هماهنگ کننده امور بشردوستانه سازمان ملل در یمن، در روز دوشنبه ۱۳ آذر ۱۳۹۶، از تمامی طرف‌های درگیر مبنی بر توقف درگیری‌ها در صنعا، فراهم آمدن امکان لازم برای غیرنظامیان جهت ترک منازل خود، تسهیل آمد و شد و کمک‌رسانی امدادگران و برخورداری زخمی‌ها از مراقبت‌های پزشکی، همچنین هشدار وی در خصوص انجام هرگونه حملات عمدی به غیرنظامیان و زیرساخت‌های پزشکی و غیرنظامی، به مثابه جنایات جنگی و تخطی آشکار از قانون بشردوستانه بین‌المللی.

ب) محورهایی از تحلیل‌های کارشناسان و مؤسسات غربی و عربی

*شروط علی‌عبدالله... صالح برای همراهی با عربستان

۱- خروج نام وی از فهرست تحریم‌های بین‌المللی؛

۲- برخورداری او از جایگاه سیاسی معتبر در یمن جدید؛

۳- تضمین امنیت خود و خانواده وی؛

۴- تأمین درخواست‌های مالی وی؛

۵- دست کشیدن عربستان از حمایت از منصور هادی.

7. Jamie McGoldrick

*مرگ علی عبدا... صالح: سرنوشت نیروهای وفادار به وی و حزب کنگره ملی یمن

- ۱- احتمال پیوستن بخشی از نیروهای وفادار به علی عبدا... صالح، به احمد، پسر او و یا برادر ناتنی‌اش ژنرال علی محسن الاحمر و احتمال جانشینی احمد به جای پدر؛
- ۲- احتمال پیوستن بخشی دیگر از نیروهای وفادار به علی عبدا... صالح، به انصارا...؛
- ۳- احتمال قرار گرفتن بخش دیگر این نیروها تحت امر بزرگترین مجمع القبائل یمن «حاشدا»: استفاده عربستان از خلأ حضور علی عبدا... صالح با تقویت حاشدا؛
- ۴- منفعل شدن احتمالی تعداد محدودی از این نیروها و دوری گزیدن آن‌ها از تمامی طرف‌ها؛
- ۵- چگونگی چیدمان این آرایش سیاسی، عامل مؤثر در جبهه‌های فعال نیروهای علی عبدا... صالح، جناح‌بندی جدید در ارتش یمن، جناح‌بندی جدید در حزب کنگره مردمی و آینده گفت‌وگوهای سیاسی در یمن.

*مرگ علی عبدا... صالح: نتایج و پیامدهای آن برای انصارا...

- ۱- حذف فیزیکی صالح و به دنبال آن حذف سیاسی حزب کنگره ملی، به مثابه از دست رفتن بزرگ‌ترین پشتیبان محلی و سیاسی حوثی‌ها در یمن: احتمال از دست دادن کنترل برخی از مناطق کشور به دلیل کاهش تعداد نیروهای نظامی؛
- ۲- افزایش تلاش‌ها و اقدامات عربستان برای از میان برداشتن حوثی‌ها و وارد آوردن صدمات بیشتر به بخش‌های شمال غرب یمن؛

- ۳- تشدید خشونت‌ها در صنعا با توجه به احتمال اتخاذ اقدامات انتقام‌جویانه توسط نیروهای وفادار به صالح و بازپس‌گیری مناطق از دست رفته در پایتخت در روزهای اخیر:

ایجاد گسست و شکاف سیاسی، دشوارتر شدن امکان مذاکره برای پایان دادن به درگیری‌ها و تشدید بحران انسانی در این کشور؛

۴- احتمال تحکیم قدرت حوثی‌ها در یمن و احتمال بسیار کم‌رنگ محقق شدن توافق صلح و خروج جنگ یمن از بن‌بست دوساله؛

۵- برخورداری حوثی‌ها از یک زنجیره فرماندهی مشترک و واحد: عامل حفظ پایگاه و جایگاه آن‌ها در شمال یمن، به ویژه در صعده، حتی در صورت از دست دادن کنترل صنعا؛

۶- تداوم بیزاری مردم یمن از منصور هادی از یک سو و تداوم حملات هوایی ائتلاف عربستان و افزایش بحران انسانی از سوی دیگر: تداوم بهره‌برداری انصارا... از شعار ملی‌گرایی و حمایت از مردم یمن در بحبوحه وقوع فاجعه انسانی^۸.

*مرگ علی عبدا... صالح: نتایج و پیامدهای آن برای ائتلاف عربستان

۱- شکسته شدن حلقه اتحاد میان حوثی‌ها و طرفداران صالح: مصون ماندن دولت‌های عربی حاشیه خلیج فارس تا مدت‌زمان نامعلوم از گزند موشک‌های دوربرد حوثی‌ها، با توجه به کاهش قدرت نظامی و سیاسی این نیروها؛

۲- مورد تهدید قرار گرفتن منافع عربستان در یمن توسط انصارا... به دلیل عدم توانایی آن در تحت کنترل قرار دادن کامل اوضاع در شمال یمن برای مدت زمان طولانی؛

۳- دشوار بودن یافتن فردی با ویژگی‌ها و جایگاه علی عبدا... صالح در ساختار سیاسی یمن و مایل به گفتگو و تعامل با ائتلاف به رهبری عربستان: احتمال متمایل شدن عربستان به تعامل با طرفداران صالح؛

⁸ <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/yemen/killing-former-president-saleh-could-worsen-yemen-war>

۴- احتمال جانشین شدن احمد، پسرعلی عبدا... صالح، بر مسند پدر، با توجه به روابط نزدیک وی با امارات متحده و تداوم جنگ از سوی ائتلاف عربی به رهبری عربستان؛

۵- تیره و تار شدن چشم‌انداز هرگونه راه‌حل سیاسی برای بحران یمن، با توجه به احتمال پافشاری بیشتر عربستان و متحدانش از یک‌سو و حوثی‌ها و متحدانشان از سوی دیگر بر مواضع خود.

*خطاهای راهبردی و محاسباتی ائتلاف عربستان در مورد یمن

۱- گمانه‌زنی‌های نادرست عربستان سعودی و امارات متحده عربی در خصوص بهره‌گیری نیروهای وفادار به صالح از تکنیک غافلگیری و در دست گرفتن سریع زمام امور در صنعا: دست کم گرفتن ساختار قدرت در یمن و ناتوانی در فهم و درک پیچیدگی‌های آن (امکان ناپذیر بودن قرار گرفتن یک نهاد سیاسی در رأس قدرت و لزوم تقسیم آن با گروه‌های دیگر) و نادیده گرفتن قاطعیت عبدالملک الحوثی، به رغم عدم برخورداری وی از کاریزمای یک فرمانده سیاسی؛

۲- برافروختن جنگ همه‌جانبه برای مقابله با نفوذ ایران در یمن، ابتدا با اتکاء به عبدربه منصور هادی: عدم تحقق پیروزی در جنگ پس از صرف میلیاردها دلار، از این رو تلاش برای یافتن راه‌هایی برای خروج از جنگ با استفاده از مسیرهای دیپلماتیک و از این رو اقدام برای همراهی با علی عبدا... صالح و درخواست از وی برای دست کشیدن از همراهی با حوثی‌ها؛

۳- عدم برخورداری عربستان سعودی از راهبرد لازم برای حمایت از افراد و گروه‌های وفادار به صالح: ضعف عربستان در برنامه‌ریزی و نداشتن راهبرد مشخص برای پیروزی در جنگ یمن؛

۴- اقدامات نادرست عربستان در خصوص افزایش میزان حملات و تنش‌ها پس از مرگ صالح: عدم برخورداری این کشور از یک راه‌حل نظامی مناسب، نیاز مبرم آن به اتخاذ راهبردی برای خروج از جنگ و سرپوش گذاشتن بر ناکامی خود در حفاظت از علی‌عبدالله... صالح؛

۵- عدم موفقیت عربستان در سیاست بالا بردن سطح درگیری در یمن، با هدف مهار ایران: در مقابل، افزایش حمایت ایران از حوثی‌ها به عنوان اتخاذ یک منطق راهبردی؛

۶- فرضیات خوش‌بینانه عربستان و امارات متحده در خصوص کارایی و تأثیر حملات هوایی و بهره‌برداری محدود آن‌ها از نیروهای زمینی: عدم دستیابی به نتیجه مطلوب، پدید آمدن بن‌بست در روند جنگ بدون هرگونه پیشرفت و از همه مهم‌تر برجای گذاشتن تلفات سنگین انسانی؛

۷- عدم برخورداری نیروهای نظامی عربستان و امارات از فرماندهی مشترک و از این رو پدید آمدن آشفتگی در اداره جنگ.

*خطاهای راهبردی و محاسباتی انصارا... در مورد یمن^۹

۱- اشتباه حوثی‌ها در تلاش بیش از حد برای تقسیم یمن بر اساس ویژگی‌های فرقه‌ای و منطقه‌ای و برقراری ارتباط نزدیک با ایران؛

۲- عدم اتخاذ اقدامات و تلاش‌های هماهنگ توسط انصارا... برای مذاکره و گفتگو و عدم برخورداری از توانایی و کارایی لازم برای ایجاد یک حکومت کارآمد، با هدف شکستن چرخه فقر و گرسنگی روزافزون و یا نوید دادن آینده‌ای روشن به مردم این کشور؛

۳- اشتیاق وافر و خارج از منطق حوثی‌ها برای تداوم روند جنگ خانمان‌برانداز و بهره‌گیری از ابزار خشونت و تهدید^{۱۰}، بدون در نظر گرفتن پیامدها و عواقب انسانی آن:

^۹ <https://www.csis.org/analysis/saleh-and-war-yemen>

تهدید و از میان برداشتن تمامی افراد مخالف، استفاده از سپرهای انسانی و بهره‌برداری تبلیغاتی مبالغه‌آمیز از میزان تلفات سنگین غیرنظامیان؛

۴- اشتباه حوثی‌ها در از میان برداشتن صالح: مدیون بودن حوثی‌ها به صالح از بسیاری از جهات و از همه مهم‌تر بهره‌مندی از پوششی از مشروعیت در میان طرفداران خود و سایر گروه‌های یمنی (احتمال افزایش نارضایتی عمومی در مقابل حوثی‌ها و به وجود آوردن مانع بر سر حاکمیت حوثی‌ها بر بخش‌های بزرگی از جمعیت یمن)، همچنین عدم برخورداری انصار... از تجربه نظامی یک ارتش منظم و آموزش‌دیده، به رغم برتری در انجام نبردهای نامنظم و جنگ‌های چریکی نامتقارن و جبران این ضعف از طریق نیروهای وفادار به صالح^{۱۱}.

*وجه اشتراک میان ائتلاف عربستان و انصار... در معاملات جنگ یمن^{۱۲}

- ۱- ایجاد نوعی «موازنه مصیبت» در کشور با پدید آوردن بزرگترین فاجعه و بحران انسانی: نادیده گرفتن درد و رنج مردم بر اثر بیماری، گرسنگی، فقر و قحطی؛
- ۲- برخورد طرفین به بن‌بست بدون دستیابی به هرگونه نتیجه ملموس و عدم وجود چشم‌انداز روشن برای آینده کشور؛
- ۳- منفعت بردن طرفین از منافع اقتصادی جنگ؛
- ۴- اهمیت حضور و نقش صالح در کشور در جهت منافع هر دو سوی این جنگ فرسایشی بی‌نتیجه: عدم توانایی طرفین در یافتن یک شریک یمنی توانا در گردهم‌آوردن تمامی طرف‌ها به پای میز مذاکره.

¹⁰. <https://www.thenational.ae/opinion/comment/saleh-has-lost-the-battle-but-the-houthis-may-have-lost-the-war-1.682322>

¹¹. <https://iranwire.com/fa/features/24062>

¹². <http://www.agsiw.org/can-salehs-death-end-yemens-equilibrium-misery>

*تحلیل نقش ادعایی ایران در جنگ یمن و تحولات اخیر آن^{۱۳}

۱- واکنش ریاست جمهوری ایران به مناقشات اخیر یمن (حل و فصل مناقشه از طریق گفتگو و ممانعت از سوءاستفاده از مردم یمن توسط دشمنان خارجی):

الف) دغدغه خاطر وی در خصوص حوثی‌ها و از این رو جایگاه ایران در یمن: احتمال تمایل وی به گفتگو و مذاکره؛

ب) درخواست آقای روحانی برای آغاز روند مذاکرات همزمان با تمایل وی به تداوم جنگ با هدف دستیابی به اهرم‌های فشار بیشتر برای چانه‌زنی: تحقق همزمان اهداف دیپلماتیک و نظامی؛

۲- دستیابی آسان‌تر ایران به اهداف خود در یمن در مقایسه با عربستان سعودی:

الف) عربستان خواهان پاکسازی تمامی شبه‌جزیره عرب از نفوذ ایران و این امر مستلزم از میان بردن تمامی نایبان ایران؛

ب) هدف ایران، تلاش برای تداوم جنگ در یمن و از این رو ناگزیر ساختن عربستان به صرف بیشتر منابع مالی و انسانی خود در این کشور؛

۳- نتیجه ایده‌آل برای ایران: تحقق نوعی مصالحه مشتمل بر الحاق حوثی‌ها به حکومتی مشروع مشابه با سازوکار حزب... در لبنان؛

۴- ابهام و تردید در خصوص جایگاه کنونی ایران در یمن با توجه به تحولات متناقض اخیر:

Organization for Defending Victims
of Violence

الف) برخورداری نیروهای حوثی از قدرت و توان لازم برای شکست نیروهای وفادار به صالح و مقابله با نیروهای وفادار به هادی: تحکیم جایگاه ایران در یمن و عدم امکان تخریب این جایگاه توسط عربستان؛

¹³. <https://geopoliticalfutures.com/yemen-iranian-backed-houthis-face-major-test/>

ب) انتقال احمد، پسر صالح به ریاض برای بهره‌گیری از از پتانسیل سیاسی و قابلیت رهبری وی در راستای متحد کردن طرفداران صالح در مقابل نیروهای انصارا... : مواجه شدن حوثی‌ها با چالش‌های نظامی و میدانی قابل توجه و از این رو از دست رفتن دست بالای ایران در صحنه جنگ داخلی؛

ج) پیوستن بخشی از نیروهای صالح به منصور هادی و استفاده از پشتیبانی ائتلاف عربستان در جنگ: تحت فشار قرار گرفتن حوثی‌ها و تضعیف جایگاه ایران؛

۵- احتمال افزایش حمایت ایران از حوثی‌ها در ماه‌های آینده با توجه به جدایی انصارا... از نیروهای وفادار به صالح و از این رو عدم دستیابی آن‌ها به موشک‌های تحت کنترل ارتش و نیروهای نظامی یمن: تشدید جنگ نیابتی میان ایران و عربستان.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims
of Violence